

MAGDALENA GOŁACZYŃSKA

Mozaika współczesności

Teatr alternatywny
w Polsce
po roku 1989

Wrocław 2002

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Spis treści

Słowo wstępne	7
Rozdział I. Problemy z definicją	13
1. W poszukiwaniu właściwej nazwy	13
Teatr studencki i młody • Teatr otwarty • Amatorzy czy profesjonalści? • Niezależny, inny, trzeci • Wspólnota, eksperyment i nowatorstwo • Teatr osobny, teatr obrzeży	
2. Od kultury alternatywnej do teatru alternatywnego	23
Alternatywa oswojona • Teatr alternatywny – ewolucja pojęcia • Refleksje ostatnich lat	
3. Charakterystyka teatru alternatywnego po roku 1989	37
„Przeciw”, „wobec” i „obok” • Próba charakterystyki	
Rozdział II. Nazwy, programy i manifesty	41
1. Alternatywna onomastyka	41
Zamiast manifestu • Pragnienie wieloznaczności – od Biblii do science fiction • Wspólnota idei czy interesów? • Inwencja poliglotów • „Czyj?” i „skąd?” – określanie przynależności i pochodzenia • „Dorośli są zakochani w cyfrach”... • Nawiązanie do formy lub tradycji • „Minimalizm”	
2. Manifesty i kryptomanifesty	52
Wspólne „stanowisko” • Od manifestów pokoleniowych do „Pseudomanifestu” • Tradycja i współczesność • Kryptomanifesty	
Rozdział III. Miejsce, zespół, organizacja pracy	62
1. Teatr jako „instytucja” i miejsce	62
Pięć teatrów studenckich, które przeszły na zawodowstwo • Stowarzyszenia, spółki i fundacje • Teatry uniwersyteckie, studenckie i szkolne • Grupy działające przy ośrodkach kultury • Teatry prywatne • Firma „Teatr” – źródła finansowania	
2. Organizacja kontaktów z widzem. Współpraca członków zespołu	73
Widz jako gość, kolega i uczeń • Organizacja pracy zespołu – nauka rzemiosła i trening • Relacje w zespole – model patriarchalny lub matriarchalny i wspólnotowy • Przygotowanie spektaklu – między teatrem autorskim a kreacją zbiorową	
Rozdział IV. Przedstawienia	82
1. Od publicystycznego konkretnego do uniwersalnej wizji społeczeństwa epoki postindustrialnej	83
Dlaczego uczyniłeś mnie Polakiem? • Groteskowa opowieść o białej rewolucji • Skrawki pociętych idei • Wielkie zarcie, agresja i śmiertelna nuda • Współczesny, perwersyjny rytuał • Miasto, masa, maszyna • Industrialny obrzęd • „A potem kraju runęło niebo (...) i śmierć się stała”	

2. Problemy egzystencji ludzkiej. Stosunek do życia, śmierci, religii i końca wieku . . .	109
Pamiętniki z okresu dojrzewania • Kres podróży jest tylko przystankiem • Pan Śmierć, czyli sztukmistrz z autostrady • Historia o okrutnym ukrzyżowaniu • Przedstawienia religijne oraz kabaret teologiczny • Rosyjskie dziady • Między „końcem wieku” a „fen de sjeklem”	
3. Teatr dla teatru i „teatr do ludzi”. Poszukiwania artystyczne i nowy teatr karnawału	127
Opowiedzieć zwyczajną historię... • Inspiracje literackie – „Oskaryzm” i „Joycefilia” • Alternatywna komedia • „Dla Twojego Pięknego Towarzystwa” • Między pieśnią i tańcem • W świecie kabaretu. Kabaret surrealistyczny • W świecie kabaretu. Kabaret neoekspresjonistyczno-postmodernistyczny • Teatr ulicy	
Spektakle w teatrze alternatywnym – próba charakterystyki	143
Zakończenie. Teraźniejszość i perspektywy	147
Dwudziestowieczne awangardy i prądy teatralne	147
„Alternatywność” dzisiaj	152
Perspektywy	156
Aneks. Słownik polskich zespołów i festiwali teatru alternatywnego po roku 1989	159
Uwagi wstępne	159
Wykaz haseł	161
Wykaz skrótów	162
Słownik	163
Bibliografia	203
Summary	214
Indeks nazwisk	217
Indeks teatrów	223
Indeks spektakli	225
Spis ilustracji	226
Ilustracje	227